

**80-річчя
академіка НАН України
Г.Х. МАЦУКИ**

5 вересня виповнилося 80 років видатному вченому в галузі молекулярної біології академікові НАН України Геннадію Харлампійовичу Мацуці.

Г.Х. Мацука народився в с. Сартана Приморського району на Донеччині. У 1955 р. після закінчення Київського ветеринарного інституту працював у сільському господарстві. У 1959 р. вступив до аспірантури Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України, де довгий час працював завідувачем відділу біохімії нуклеїнових кислот. У 1973 р. Геннадій Харлампійович став завідувачем відділу структури і функцій нуклеїнових кислот і директором Інституту молекулярної біології та генетики НАН України. У 1988 р. його обрано академіком-секретарем Відділення молекулярної біології, біохімії, експериментальної і клінічної фізіології НАН України.

Понад 40 років Геннадій Харлампійович досліджував:

— транспортні РНК (розшифрування первинної структури чотирьох ізоакцепторних лейцинових тРНК молочної залози корів);

— аміноацил-тРНК синтетази тварин (четвертинна структура лейцинової аміноацил-тРНК синтетази молочної залози).

Він уперше встановив: структурно-функціональні особливості цих речовин при різ-

них станах організму, пов'язаних із тканинним диференціюванням, кількісними та якісними змінами синтезу специфічних і сумарних білків у клітинах; якісну й кількісну кореляцію між їхнім умістом у тканинах і амінокислотним складом білків, що синтезуються.

Г.Х. Мацука є автором понад 250 праць, серед яких удостоєна Премії ім. О.В. Палладіна НАН України монографія «Транспортні РНК. Структура і функція». Він започаткував наукову школу, яка дала багато яскравих вчених, з-поміж яких і учні Геннадія Харлампійовича — 5 докторів і 20 кандидатів наук.

Учений завжди проводив велику науково-організаційну та громадську роботу. Він був віце-президентом Українського товариства генетиків і селекціонерів, президентом Українського наукового товариства молекулярних біологів, редактором журналу «Біополімери і клітина», членом редколегії часописів «Microbiologia» (Італія), «Український біохімічний журнал», «Молекулярна генетика, мікробіологія і вірусологія», Національної комісії з радіаційного захисту населення України при Верховній Раді України, Національного комітету України з програми ЮНЕСКО «Людина та біосфера». Протягом 1993–1995 рр. працював головою Національного комітету з

боротьби із захворюванням на СНІД при Президенті України.

Г.Х. Мацука має п'ять урядових нагород, є заслуженим діячем науки і техніки України, лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки за сукупність робіт

із вивчення структури та функцій тРНК тварин.

Наукова громадськість, колеги й учні щиро вітають Геннадія Харлампійовича, бажають здоров'я, творчої наснаги та багатьох років плідної праці в ім'я науки.

70-річчя академіка НАН України С.А. АНДРОНАТІ

19 вересня виповнилося 70 років видатному хіміку академікові НАН України Сергію Андрійовичу Андронаті.

С.А. Андронаті народився 1940 року в Одесі в родині службовця. У 1964 р. з відзнакою закінчив хімічний факультет Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова. Там на кафедрі органічної хімії він навчався в аспірантурі, а після військової служби працював, подолавши шлях від інженера до заступника декана. У 1970 р. Сергій Андрійович захистив кандидатську, а в 1976 р. — докторську дисертації.

Від 1972 р. трудова діяльність С.А. Андронаті пов'язана з Фізико-хімічним інститутом АН УРСР (нинішнім ФХІ ім. О.В. Богатського НАН України). Він працював старшим науковим співробітником, завідувачем відділу, заступником директора з наукової роботи, а з 1984 р. директором. Крім цього, Сергій Андрійович — член Президії НАН України, Голова Південного наукового центру НАН України і МОН України й Координаційної ради відділення хімії НАН України з проблеми «Наукові основи створення лікарських препаратів». Від 1998 р. він очолює кафедру фармацевтичної хімії Одеського університету й Хіміко-фармацевтичний навчально-нау-

ково-виробничий комплекс НАН України і МОН України.

Основні напрями досліджень ученого — біоорганічна й медична хімія: розроблення методів синтезу біологічно активних сполук, встановлення їхніх структури, конформацій, хімічних, фізичних, фізико-хімічних, фармакологічних властивостей, молекулярних механізмів дії, зв'язку «структура–механізм дії–активність», молекулярний дизайн потенційно біологічно активних сполук, їх синтез.

Разом зі співробітниками С.А. Андронаті створив методи синтезу нових похідних хіназоліну, 1,4-бенздіазепіну, 1,3,4-бензтриазепіну, 1,5-бенздіазоцину, 1,4,5-бензтриазоцину. Вперше отримано 1,6-бенздіазоніни, каркасні похідні 1,4-бенздіазепінів, низку різноманітних макрогетероциклічних систем, поліядерні карбо- й гетероциклічні сполуки. Встановлено зв'язок між структурою, конформаціями, фізичними, хімічними, фізико-хімічними та фармакологічними властивостями різноманітних похідних піримідину, хіназоліну, 1,4-бенздіазепіну, 1,5-бенздіазоцину, азотистих макрогетероциклів, поліядерних гетероциклічних систем, олігопептидів, пептидоміметиків, флуорену, антрацену й інших сполук. Досліджено